

Від Донецької обласної державної адміністрації

Відповідно до Закону України від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» одною з першопричин екологічних проблем України визначено низький рівень розуміння в суспільстві пріоритетів збереження довкілля та переваг збалансованого (сталого) розвитку, недосконалість системи екологічної освіти та просвіти. Відповідно до розділу III цього закону, впровадження освіти в інтересах збалансованого (сталого) розвитку, екологічної освіти та виховання, просвітницької діяльності з метою формування в суспільстві екологічних цінностей і підвищення його екологічної свідомості виділено одним із завдань для досягнення основних стратегічних цілей державної екологічної політики.

Екологічна освіта та екологічне виховання є одним з пріоритетних напрямів роботи департаменту екології та природних ресурсів Донецької облдержадміністрації. Метою реалізації заходів з екологічної освіти та виховання є створення умов для отримання екологічних знань, розвитку екологічного мислення, свідомості і навичок, формування екологічної культури окремих осіб і суспільства в цілому, залучення громадськості до планування та реалізації заходів щодо збереження природних та краєзнавчих багатств регіону та країни.

Усвідомлюючи, що тільки комплексний підхід стане запорукою розвитку ефективної системи екологічної освіти, у 2019 році департамент екології та природних ресурсів Донецької облдержадміністрації ініціює розробку міжвідомчої регіональної програми «Екологічна просвіта та інформування для сталого розвитку Донеччини на 2020-2025 роки», яка має поєднати у цьому напрямку зусилля органів влади, науковців, громадськості, освітян.

Пріоритетний напрям «Охорона атмосферного повітря»:

Моніторинг у галузі охорони атмосферного повітря проводиться з метою отримання, збирання, оброблення, збереження та аналізу інформації про викиди забруднюючих речовин та рівень забруднення атмосферного повітря, оцінки та прогнозування його змін і ступеня небезпечності та розроблення науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття рішень у галузі охорони атмосферного повітря.

Порядок організації та проведення моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря встановлюється Кабінетом Міністрів України, Гігієнічні нормативи та критерії щодо нормування РМ 2.5 та РМ 10 затверджено Постановою КМУ «Деякі питання здійснення державного моніторингу в галузі охорони атмосферного повітря» від 14 серпня 2019 № 827.

Пропонуємо внести зміни в вищезазначену Постанову КМУ, а саме:

Абзац 3 пункту 7 «Підприємства, установи, організації, діяльність яких призводить або може призвести до погіршення стану атмосферного повітря можуть встановлювати пункти спостережень та вести спостереження за рівнями забруднюючих речовин, визначених у Списках А та Б пункту 1 Додатка 2 цього

Порядку» викласти в наступній редакції: «Підприємства, установи, організації, діяльність яких призводить або може призвести до погіршення стану атмосферного повітря зобов'язані встановлювати пункти спостережень та вести спостереження за рівнями забруднюючих речовин, визначених у Списках А та Б пункту 1 Додатка 2 цього Порядку».

Абзац 1 пункту 11 «Розміщення та кількість пунктів спостережень для проведення оцінювання визначаються у програмі державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря для кожної зони та агломерації відповідно до порядку, що встановлюються ДСНС за погодженням з Мінприроди» викласти в наступній редакції: «Розміщення та кількість пунктів спостережень для проведення оцінювання визначаються у програмі державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря для кожної зони та агломерації відповідно до порядку, що встановлюються ДСНС за погодженням з обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями і затвердженням з Мінприроди».

Пункт 15 «Органи управління якістю атмосферного повітря забезпечують координацію суб'єктів моніторингу атмосферного повітря та управління його якістю на рівні зони або агломерації, затверджують плани поліпшення якості атмосферного повітря та короткострокові плани дій для відповідної зони або агломерації, а також вживають заходів для поліпшення стану атмосферного повітря» викласти в наступній редакції: «Органи управління якістю атмосферного повітря забезпечують координацію суб'єктів моніторингу атмосферного повітря та управління його якістю на рівні зони або агломерації, затверджують плани поліпшення якості атмосферного повітря та короткострокові плани дій для відповідної зони або агломерації, а також передають інформацію до органів виконавчої влади, що реалізують державну політику із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів, а на території Автономної Республіки Крим - органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань екології та природних ресурсів для вжиття заходів для поліпшення стану атмосферного повітря».

Відсутнє Типове положенні про комісію з питань здійснення державного моніторингу у галузі охорони атмосферного повітря та управління якістю атмосферного повітря у зоні (агломерації).

Окрім того, відповідно до п.6 вищезазначеної Постанови, обласні, Київська міська держадміністрація, виконавчі органи міських рад: встановлюють пункти спостережень та ведуть спостереження за рівнями забруднювальних речовин, визначених у списку А пункту 1 додатка 2, в межах території відповідної зони або агломерації. На даний час питання щодо визначення гранично-допустимих концентрацій таких забруднюючих речовин, як тверді частки ТЧ 10 , ТЧ 2,5, озон законодавчо не врегульовано. Враховуючи вищевикладене, пропонуємо внести необхідні зміни до нормативних актів. пропозиції до проекту їх рекомендацій.

Також за пріоритетним напрямом «Охорона атмосферного повітря» надаємо наступні пропозиції до проекту рекомендацій:

1. Забезпечити зниження рівня забруднення атмосферного повітря шляхом, розробки та прийняття спільної міжрегіональної цільової програми охорони атмосферного повітря у промислово навантажених регіонах України.

2. Внести зміни до наказу Мінприроди України від 10.05.2002 № 177 «Про затвердження Інструкції про порядок та критерії взяття на державний облік об'єктів, які справляють або можуть справляти шкідливий вплив на здоров'я людей і стан атмосферного повітря, видів та обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря», які дозволять на регіональному рівні здійснювати постановку/зняття на державний облік об'єктів, які справляють або можуть справляти шкідливий вплив на здоров'я людей і стан атмосферного повітря, видів та обсягів забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря,

3. Враховуючи положення Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція)» внести відповідні зміни до «Порядку проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян - підприємців, які отримали такі дозволи», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 № 302, з метою усунення неузгодженості діючого законодавства.

4. Внести зміни до Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності», в частині врегулювання термінів розгляду документів, з метою усунення наявних розбіжностей з діючим законодавством у галузі охорони атмосферного повітря.

За пріоритетним напрямом «Охорона і раціональне використання природних рослинних ресурсів, ресурсів тваринного світу та збереження природно-заповідного фонду» надаємо такі напрямки діяльності:

- збільшення площі природно-заповідного фонду;
- встановлення (відновлення) на місцевості (в природі) та нанесення на планово-картографічні матеріали меж територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- забезпечення ефективного управління у сфері охорони та використання об'єктів природно-заповідного фонду, зокрема, природних заповідників, біосферних заповідників, національних природних парків;
- відтворення та раціональне використання лісів;
- розвиток національної екологічної мережі України;
- збереження природного середовища існування, дикої флори та фауни.

У зв'язку з цим за пріоритетним напрямом «Охорона і раціональне використання природних рослинних ресурсів, ресурсів тваринного світу та

збереження природно-заповідного фонду» надаємо наступні пропозиції до проекту рекомендацій:

1) Внести зміни до частини другої статті 17 Закону України «Про екологічну мережу України» та викласти її у наступній редакції: «2. Включення територій та об'єктів екомережі до відповідних переліків здійснюється на підставі рішень органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень щодо передачі земельних ділянок у власність або користування та у порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів України».

2) Внести зміни до частини другої статті 52 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» та викласти її у наступній редакції: «У разі схвалення клопотань центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування і реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, обласними, Київською та Севастопольською міськими державними адміністраціями, а на території Автономної Республіки Крим - органом виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони навколишнього природного середовища проводиться їх погодження з власниками та користувачами земельних ділянок у межах територій, рекомендованих для заповідання.».

3) Внести зміни до частини другої статті 60 Закону України «Про природно-заповідний фонд України» та викласти її у наступній редакції: «Охорона територій та об'єктів природно-заповідного фонду інших категорій покладається на власників та користувачів відповідних земельних ділянок, а в разі не надання таких земельних ділянок у користування – на відповідний орган місцевого самоврядування. У разі необхідності їх охорона може покладатися на служби державної охорони розташованих поблизу природних заповідників, біосферних заповідників, національних природних парків та регіональних ландшафтних парків у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що формує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища.».

З метою подолання негативних тенденцій у сфері управління відходами та приведення її до вимог європейського законодавства розроблено та розпорядженням КМУ від 08 листопада 2017 року № 820 – р схвалено Національну стратегію управління відходами в Україні до 2030 року та розпорядженням КМУ від 20 лютого 2019 року № 117 затверджено Національний план управління відходами до 2030 року (далі – Національний план). Пунктом 1 розділу 1 «Адаптація національного законодавства до вимог європейського законодавства» Національного плану, Міністерству енергетики та захисту довкілля разом з іншими зацікавленими центральними органами виконавчої влади доручено розроблення та подання Кабінетові Міністрів України законопроектів про управління відходами. На сьогоднішній день у Верховні Раді України зареєстровано законопроект № 2207-1 «Про управління відходами».

Зазначений законопроект є своєчасним та важливим для організації європейської системи управління відходами, але хочемо звернути увагу на положення Розділу VII **ДОЗВІЛЬНА СИСТЕМА ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СФЕРИ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ** про безстроковість дозволу на здійснення операцій з управління відходами.

Пропонуємо переглянути зазначене положення та встановити граничний термін дозволу для найбільших підприємств забруднювачів навколишнього природного середовища.

Щодо фінансування природоохоронних заходів, просимо звернути увагу, що існуючий розподіл коштів, які спрямовуються до місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища, не дозволяє концентрувати достатній фінансовий ресурс в обласному бюджеті для реалізації природоохоронних заходів регіонального значення, таких як будівництво полігонів твердих побутових відходів та інших об'єктів інфраструктури природоохоронного призначення, відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану річок, утримання установ природно-заповідного фонду, функціонування системи моніторингу довкілля тощо. У зв'язку з цим, пропонуємо:

- спрямувати до спеціального фонду обласного бюджету 55 % від сплати екологічного податку екологічного податку, що справляється за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення, оскільки відповідно до змін до Бюджетного кодексу України, затверджених Законом України [№ 2621-VIII від 22.11.2018](#), до п.16¹ ч.2 ст.29, екологічний податок, що справляється за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення, зараховується у повному обсязі **до загального фонду державного бюджету**;

- кошти від сплати екологічного податку, що надходять до загального фонду Державного бюджету України, спрямувати до спеціального фонду державного бюджету, оскільки відповідно до пункту 16-1) частини 2 статті 29 Бюджетного кодексу України, 45 відсотків екологічного податку (крім екологічного податку, що справляється за викиди в атмосферне повітря двоокису вуглецю стаціонарними джерелами забруднення, який зараховується до загального фонду державного бюджету у повному обсязі; екологічного податку, що справляється за утворення радіоактивних відходів (включаючи вже накопичені) та/або тимчасове зберігання радіоактивних відходів їх виробниками понад встановлений особливими умовами ліцензії строк, який зараховується до спеціального фонду державного бюджету у повному обсязі) спрямовується **до загального фонду Державного бюджету України**;

- повернути відсоток екологічного податку, що належить до надходжень спеціального фонду обласних бюджетів, до рівня 55 відсотків, оскільки відповідно до Закону України від 07.12.2017 № 2233 внесено зміни до пункту 4¹ частини першої статті 69¹ Бюджетного кодексу України, відсоток екологічного податку, що належить до надходжень спеціального фонду обласних бюджетів, **зменшено з 55**

відсотків до 30 відсотків, а також Законом № 1165, який знаходиться в даний час на розгляді в комітеті Верховної Ради України, пропонується зменшення до 15% надходжень від сплати екологічного податку до обласних бюджетів.